

Sjećanje na Bracu

IVAN FERENČAK

U prosincu 2024. godine navršava se pedeset i osam godina od smrti jednog od najvećih talenata koprivničke glazbe Milana Brace Šimunovića. Pamte ga mnogi, danas *Koprivničanci* starije dobi, kao izvanrednog glazbenika, harmonikaša, trubača i klavijaturistu, koji je već kao mladić od petnaestak godina počeo oduševljivati publiku na javnim nastupima, plesnjacima i zabavama krajem pedesetih do polovine šezdesetih godina. No, uz glazbu bavio se i glumom te je već u gimnazijskim danima ostvario nekoliko zapaženih uloga u Gradskom amaterskom kazalištu poznatijem pod nazivom GAK.

Prva glazbena ljubav Braci je bila tamburica i to u vrijeme kad je počeo s drugom poslijeratnom generacijom tamburaša svirati kod poznatog Stjepana Miklaužića Uče, ali to ga nije zadovoljavalo. Iako se trebalo odreći vremena za igru, već je u osnovnoj školi počeo učiti svirati harmoniku kod legendarne Mariške Holoubek. Sjećam se one prve velike harmonike koju sam mu ponekad pomagao nositi do Mariške. Kako je pak bio u ono vrijeme, pedesetih godina prošlog stoljeća, iz relativno dobrostojeće obitelji imao doma i pijanino i klavir, brzo je došlo vrijeme i za sviranje na tim instrumentima. Prvi mu je učitelj bio gospodin Cesarec iz Frankopanske ulice, kojem se nažalost ne sjećam imena. Nakon njega učio je kod profesora Vladimira Dominisa kod kojeg je primao poduke sve do polaska u Glazbenu školu u Varaždinu gdje počinje sviranje trube. Zapravo je taj instrument počeo svirati na poticaj Zlatka Jurjevića Jure koji je tada bio „prva truba“ Koprivnice, član mnogih poratnih koprivničkih bendova. Jura mu je i prodao prvu trubu. Ubrzo ga je jedna nezgoda prisilila da ostavi trubu kao instrument. Naime, za vrijeme uče-

nja za maturu vraćajući se biciklom od mene već u sumrak, naletio je na rupu na cesti, pao i slomio prednji zub. Za trubača veliki hendikep. Završio je doduše glazbenu školu na trubi, još povremeno uzeo trubu i odsvirao nešto sebi za dušu, ali želja da bude što sličniji svojem idolu Milesu Davisu, nije se mogla ostvariti.

Sve je karte bacio na vježbanje klavira i sviranja njemu omiljenih *evergreena* gdje je pak pronašao uzor u velikom pijanisti Errolo Garneru. Njegova omiljena kompozicija „Star dust“ bila mi je i motiv da napišem knjigu „Zvezdana prašina“ posvećenu Braci i prvom koprivničkom *limač* bendu. Moram svakako spomenuti mnoge starije kolege kojih se sjećam iz pedesetih godina. Tu su bili braća Herceg, naš profesor Vladimir Šavor, Maks Šimunković, Stanko Bešenić, Dado Hrubec, Stanko Pika i mnogi drugi. S nekima od njih smo imali kasnije prilike i svirati. Bracin talent za glumu bio je otkriven već u osnovnoj školi za vrijeme priprema lutkarskih predstava.

Među nadarenom djecom isticali su se Braco i Atač pa je bilo nekako prirodno da s tim nastave i u gimnaziji na poticaj naših profesora Slavka Domazeta, Božidara Pavleša i kolega starijih godišta. U arhivi Gradskog amaterskog kazališta nalazim Bracu u dvije predstave u kojima igra sa starijim, već iskusnim glumcima. Najprije igra u predstavi „Nebeski odred“, jednoj vrlo zahtjevnoj predstavi u kojoj su osim Brace igrali Zlatko Kauzlarčić Atač, Ivo Čičin Mašansker, Željko Kukec, Vilko Delak, Dragutin Rendić i drugi. Predstavu je režirao Branko Petrušić. Druga predstava je bila „Svi smo mi samo ljudi“ u kojoj je Braco igrao sa starijim kolegama Kuzelom, Banekovićem, Orlovićem, ali i mlađahnim Atačem. Kraj ove glumačke karijere završava nakon mature, a to se vrijeme

nekako poklapa i s gašenjem Gradskog amaterskog kazališta početkom šezdesetih. Braco zaboravlja na bilo kakve kazališne aktivnosti i usmjerava se samo na glazbu, svoju istinsku ljubav. Vratimo se na Bracine glazbene aktivnosti.

Po završetku osmog razreda, generacija se razilazi, opraštamo se od nastavnika pa je i red da taj oproštaj nekako obilježimo. Po uzoru na tada popularne emisije Radio Zagreba, Braco organizira „Mikrofon je vaš“ u danas već srušenoj Drugoj osnovnoj školi. Na fotografiji iz te priredbe već se vidi osnova na kojoj će počivati bend u budućnosti, doduše u malo drugačijim ulogama. Kako nam je prvi gitarist Zvonko Sekelj uskoro otišao u sjemenište (danas je ugledni visokopozicionirani crkveni dužnosnik), morao sam se prihvatiti gitare, a bend dobiva tri nova člana: Jerka Kučana i Martina Petrića na trubi, a za pjevača dolazi Boško Lukač. Taj je bend počeo organizirati vrlo popularne plesove u dvorištu Boška Lukača u Gornjem Banovcu, o čemu svjedoči članak i fotografija iz Glasa Podravine od 8. 8. 1959. godine.

Prvi razred gimnazije upisujemo u jesen 1959. godine i kao gimnazijski bend dobili smo dvoranu za vježbanje u podrumu tadašnje gimnazije. Dobili smo za ono vrijeme prihvatljive bubnjeve, a bio nam je na raspolaganju i školski klavir. Kako u to vrijeme gitara bez pojačala i nije značila puno, na Bracin prijedlog ubrzo prelazim na bubnjeve koji su mi bili suđeni sljedećih dvadesetak godina. Tada Braco formira bend koji se održao pune dvije godine svirajući na plesnjacima u gimnazijskom podrumu ili Domoljubu. Na kraju drugog razreda gimnazije dogodile su nam se stvari koje su nam malo zakomplicirale život, a mi na njih nismo mogli previše utjecati. U to vrijeme se redovito odlazilo na dobrovoljne akcije na izgradnju autoputa „Bratstvo i jedinstvo“ i trebalo se pokazati u dobrom svjetlu, a to je uključivalo i aktivnosti iz područja kulture. Bracin bend trebao je biti glavni adut gimnazijske brigade pa je bilo najnormalnije da se tamo i pojavimo. Kao i svi ostali brigadisti bili smo cijepljeni protiv bolesti i čekao se samo dan polaska. U čitavu igru se

Sl. 1. Prvi javni nastup limač benda 29. 11. 1958. Na fotografiji su: Braco na harmonici, Zvonko Sekelj na gitari, Cico Ogrinec na berdi, Joha Šafar na bubnjevima, Zlatko Keršun (nažalost pokojni) na zvečkama i ja u ulozi pjevača.

Sl. 2. Prva gaža na moru 1961. u Opatiji. S lijeva: Zlatko Šestak – harmonika, Zdravko Ogrinec – bas, Braco Šimunović – truba, Ivan Ferenčak – bubnjevi i Marijan Posavec – saksofon.

uklopio i izbor novog predsjednika omladinske organizacije u gimnaziji, što je trebao biti Braco kao vrlo popularan među đacima i profesorima, iako je završio tek drugi razred. Ta se dužnost nije ni u snu smjela odbiti iako smo koji dan prije već znali da smo dobili gažu u Opatiji na dva i pola mjeseca. Braci su napisali govor, objasnili protokol omladinske konferencije, koja se poklapala upravo s našim danom odlaska. Osim nas petorice iz benda nitko nije znao što se sprema. Nisam siguran jesu li su za taj slučaj znali i naši roditelji. Uglavnom, na dan konferencije mi smo pokupili instrumente i garderobu te najranijim vlakom krenuli put

Opatije. Kakva je frka nastala u Koprivnici saznali smo dva dana kasnije kad je naš član benda Zlatko Šestak-Žač kao maturant stigao u Opatiju i donio nam najnovije informacije. Nas trojica gimnazijalaca, četvrti je bio iz ekonomske škole, bili smo predloženi za isključenje iz škole. Sreća u nesreći je bila da su Cicina mama i teta bile profesorice pa su uspjele ishoditi samo ukor pred isključenje. No, taj grijeh nas je pratio do kraja školovanja u gimnaziji. Bili smo „krivi“ za puno toga, neki su gimnaziju morali završiti u Križevcima, neki nikako nisu mogli dobiti dobru ocjenu, a posebno Braco kao vođa benda i začetnik svih akcija.

Uskoro smo se upoznali s tadašnjim poznatim zagrebačkim muzičarima, koji su svirali u Big Bendu Radio televizije Zagreb koji su pristali davati nam instrukcije. Braco je pohađao satove trube kod Roberta Švabenica, Cico kod Šare Šatraka a ja kod Ivce Gereka tadašnjeg bubnjara Zagrebačkog jazz kvarteta. Zahvaljujući Bracinoj upornosti, gažu smo dobili i sljedeće 1962. godine, ali u nešto izmijenjenom sastavu. Opet smo trojica Koprivničanaca, Braco, Vinko Hrašćanec i ja, a kao četvrti član nam se pridružuje Duško Paro, domaći saksofonist i pjevač. Kako bi ta sezona bila zapamćena po još nečem opet se pobrinuo Braco jednim dodatnim poslom. S turističkom agencijom Kvarner Express ugovorio je gažu na izletničkom brodu za Rab. Taj put svake srijede Opatija – Lovran – Medveja – Crikvenica – Rab i natrag bio nam je pravi doživljaj. Gosti su bili iz svih mogućih europskih zemalja, svih dobnih skupina i naravno različitih navika vezanih uz zabavu. Za *štimung*, nećete vjerovati, bili su najaktivniji Englezi, pogotovo kad smo svirali njima poznate *evergreene*.

Dobri su bili i Talijani, a Nijemci bi se uglavnom „zabavljali“ uz čašicu vina. Kraj sezone ljeta 1962. značio je i razlaz tog benda i počela je potraga za novim članovima i novim izazovima. Braco je bio dosta sklon jazzu, a kao trubač puno je slušao velikog jazz trubača Milesa Davisa. Kako ta vrsta jazzu u to vrijeme baš i nije bila previše omiljena kod naše publike, odlučili smo se za jednu prihvatljiviju varijantu jazzu:

Sl. 3. Bend na brodu s jednog od putovanja na Rab u ljeto 1962. Na slici koju je snimio Braco su: Duško Paro, Vinko Hrašćanec i Ivan Ferenčak.

Sl. 4. Prvi koprivnički dixieland bend.

dixieland. Uz Bracu na trubi bend su činili: Zvonko Kučinić-Kićo na saksofonu, Martin Petrić-Pepa na trombonu, Miroslav Kokot-Ruco na klaviru, Zdravko Ogrinec-Cico na basu i ja na bubnjevima. Taj je bend svirao oko godinu dana i moram reći da je za ono vrijeme zvučao sjajno. Mislim da ni prije ni poslije nije u Koprivnici postojao takav dixieland bend. Nakon godinu dana smo se razišli iako se zapravo ne sjećam pravog razloga.

To je godina naše mature i priprema za upis na fakultet te nas trojica, Braco, Cico i ja, odlazimo u Zagreb. Kao trio nastupamo po nekim plesnjacima. Upravo u to vrijeme Braco počinje s okupljanjem novog benda za jednu posebnu priliku, za natjecanje omladinskih bendova u Hrvatskoj. U mađarskom klubu sviram s kolegom s fakulteta Arpadom koji postaje novi član

Sl. 5. In memoriam koncert na kojem su uz band nastupili Ana Štefok, Zvonko Špišić i Ira Kraljić.

benda na saksofonu. Peti član postaje poznati *Koprivničanec* Pavao Dominis-Aki na klaviru. Natjecanja su bila po kup sistemu po regijama, a naš koprivnički bend dobio je priliku nastupiti u finalu u tadašnjem Narodnom sveučilištu Zagreb u Kordunskoj ulici. Osim nas nastupali su još i sastavi iz Daruvara i Bjelovara, a četvrtog se, moram priznati, ne sjećam. Pobjedili smo uvjerljivo odlukom žirija sastavljenog od poznatih zagrebačkih glazbenika. U žiriju je bio tada poznati pjevač i trubač Ivica Keretić i Boris Ciglencečki-Cigla dugogodišnji bubnjar „Komba pet“ i glazbeni urednik na Radio televiziji Zagreb. Upravo poslije ove pobjede u Zagrebu, bend privremeno prestaje s radom odlaskom Akija i Arpada pa smo za ljetnu gažu na Cresu okupili članove našeg i bjelovarskog sastava. Od *Koprivničanaca* u bendu su Braco, Marijan Posavec Pajo i, nećete vjerovati, Zlatko Kauzlarčić Atač. Kraj ljetne gaže bio je i kraj benda koji prestaje sa svojim daljnjim radom.

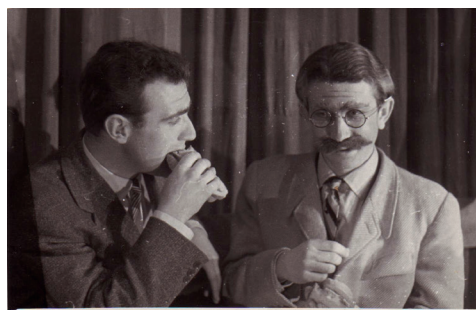
Godina dana prolazi u malom lutanju da bi onda Braco počeo raditi na okupljanju novog benda i pripremati se za ljetnu gažu 1965. Doš-

lo je vrijeme za kvalitetnije promjene jer smo već iza sebe imali dvije godine „zagrebačkog“ glazbenog iskustva i ozbiljnije smo pristupali glazbi. Braco definitivno ostavlja trubu jer mu zub stalno radi probleme, prelazi na klavijaturu, a počinjemo intenzivno tražiti i pjevača za bend. Našli smo ga u jednom mladom koprivničkom polazniku glazbene škole u Varaždinu, Ivici Martinčeviću-Tinči. Novi članovi benda su opet moji kolege sa studija, Jelenko Mini-go-Faust na saksofonu i Vlado Mijić-Zeko na gitari. Ovog puta sve je postalo jako ozbiljno jer smo gažu dobili u centru Opatije na terasi hotela „Jadran“, današnji hotel „Milenij“. Tu je stvarno trebalo dati najbolje od sebe jer je porred terase svaku večer prolazilo na stotine turista šetača, a tog je ljeta i konkurencija u Opatiji bila jaka. Naime, na potezu od Voloskog do Ičića, na udaljenosti od 3 do 4 kilometra, tog ljeta sviralo je devet orkestara i za publiku se trebalo izboriti.

Srećom imali smo mladog i ambicioznog direktora, koji je imao vrlo stroge kriterije i stalno nas je tjerao na vježbanje i proširenje reperto-

ara. Na kraju sezone bend je već imao prepoznatljiv zvuk, dobro uigran repertoar i naravno puno planova za budućnost. I dok je dio benda, zbog obveza u školi i fakultetu, nakon sezone oputovao prema Zagrebu, nas trojica: Braco, Cico i ja produžili smo sezonu nastupajući još mjesec dana u crikveničkom hotelu „International“ gdje nam se pridružio Ante, saksofonist tadašnjih riječkih „Sinova mora“. Braco je čak ostao s jednim domaćim bendom u tom hotelu čitavu zimu, a ja sam ga redovito posjećivao jer, ruku na srce, imao sam dosta vremena s obzirom na to da ni Braci ni meni u to vrijeme studij nije bio u prvom planu. Proljeće 1966. godine donosi nove izazove, velika očekivanja i puno divnih trenutaka. Braco se već sjajno snalazi u riječkim glazbenim krugovima i u kratko vrijeme dobivamo tri gaže u najprestižnijem opatijskom hotelu „Kvarner“. Prvi nastup imali smo s Anom Štefok, tada velikom zvijezdom zabavne glazbe, a druga dva nekim slučajem s Ivom Robićem. Naime gažu smo dobili mi kao bend, s Tinčom kao vokalistom, a kontrabas je s nama svirao jedan riječki basist, no kako je Robić bio doma u Ičićima bio je redoviti gost hotela pa je bilo normalno da navrati sa svojom Martom na večeru.

Prigode su bile Uskrs i kongres turističkih radnika Europe, a gosti i ljudi iz turizma dobro su znali tko je Robić. Čim bi ga gosti opazili spontano su počeli s pljeskom uz molbu da nešto otpjeva. Kako nam je bilo pratiti Robića bez probe možete misliti, no sve je prošlo više nego dobro. Rezultat toga bio je da nam je Robić dao nekoliko savjeta i sugestija te natuknuo kako traži stalni bend za ljetne svirke u „Kvarneru“. Braco i on su razmijenili brojeve telefona i uskoro su počeli razgovori o mogućoj suradnji. Ove tri gaže u poznatom hotelu i s imenima kakva su bili Ana Štefok i Ivo Robić, podigli su nam cijenu. Dobro smo kotirali među bendovima na riječkoj estradi pa dobivamo vrlo atraktivnu gažu na Malom Lošinju u vili Karolina i to već od prvog svibnja. U međuvremenu dolazi do nekih promjena. U bend pred odlazak na gažu u Mali Lošinj, uvodimo bas gitaru koju svira Ivica Martinčević, tako da smo dobili malo mo-

Sl. 6. Braco u predstavi „Svi smo mi samo ljudi“ 1960.

derniji zvuk, a ruku na srce bilo je racionalnije raditi s manjim bendom. Nekim čudom je u koncesiju na deset godina tu vilu i terasu dobio talijanski državljani Angelino Mancini.

Gaža k'o gaža mislili smo i prevarili se. Naime gazda je odmah postavio stroge kriterije i sve to stavio u ugovor: od ponašanja, oblačenja, dužine svirke do obaveznih dnevnih proba u trajanju od sat i pol. Sve u svemu svakodnevno smo svirali normalno radno vrijeme od osam sati. Nismo ni slutili da smo odjedanput postali profesionalci. Dodatni posao dobili smo kada je na mjesec dana na gažu došao naš, tada vrlo popularni pjevač Zvonko Špišić. To vam je izgledalo otprilike ovako: jutarnja proba od devet do pola jedanaest, ali se protegnula i do ručka. Gazda nam je donosio iz Italije note za sve svjetske hitove ili nam je donosio ploče pa smo talijanske i svjetske hitove morali skidati. Kroz tjedan smo svirali od 19 do 24 sata, a subotom i nedjeljom do jedan ili čak do dva sata u noći. Ovisilo je o publici na terasi.

No kad imate 21 ili 22 godine ništa vam nije teško. S gazdom Angelinom smo riješili još jedan gorući problem: jedan, za ono vrijeme, odličan talijanski razglas Meazzi, na koji je otišao dobar dio zarade toga ljeta. Navodno je na takav razglas u Italiji pjevao čuveni talijanski urlator Adriano Cellentano. Zadnjih mjesec dana dobili smo jedno pojačanje u osobi mlade riječke pjevačice u usponu Ire Kraljić. Moram reći da smo s njom dobili puno na kvaliteti:

brzo se uklopila u bend, povećali smo još više repertoar, a s Tinčom je sjajno pjevala u ono vrijeme jako popularne duete. Suradnja s Irom se nastavila i nakon Bracine smrti pa je odradila i sljedeće godine s nama cijelu ljetnu sezonu.

Sve u svemu bend je zvučao vrlo dobro, s jednim vrlo širokim i jako dobro uigranim repertoarom. Sezona 1966. u Lošinju je već pomalo bila pri kraju kad nam je došla nova ponuda. Iz Lošinja smo otputovali na petnaest dana u Poreč u Plavu lagunu. Nezgoda je bila u tome što je Tinča, još uvijek đak, morao otići u devetom mjesecu u školu pa smo morali uzeti zamjenu na basu. Ira je ostala jedini solista. Plava laguna je bila i novi izazov. Naime svirali smo i na terasi i baru. To je značilo: od 19.00 do 23.30 terasa pa preseljenje u bar od 24.00 do 3.00 sata. Kondiciju za takvu svirku smo imali, ali je dodatni problem bio program u baru. To je naime bio naš prvi susret s artistima i ono što nas je posebno uzbuđivalo je bio nastup striptizeta. Moram vam reći da smo se upravo sa striptizetom Sonjom brzo našli i postali dobri prijatelji. Za nas sezona nikako da završi. Još se zapravo nismo niti snašli u Poreču i već je stigla ponuda za gažu u baru hotela „Adriatik“ u Umagu. Bend se je sve više smanjivao jer je iz Poreča morao otići i saksofonist Faust pa smo ostali u kvartetu samo s Irom.

Tih mjesec dana bilo je izuzetno interesantno i zabavno. Sa svirkom nismo imali problema, društvo u baru je bilo sjajno pa se je sve svodilo na ludu zabavu. Imam osjećaj da je nekakva viša sila tjerala Bracu na čisti hedonizam. Gotovo je izmišljao što da radimo, kao da je slutio što će se dogoditi svega dva mjeseca kasnije. Uostalom tako je izgledalo cijelo to ljeto: puno posla, ali i jako puno zabave. Povratak u Koprivnicu je značio kratak odmor, ali i nekakav novi početak. Barem smo tako mislili. Braco je počeo razmišljati o novom bendu čija bi okosnica bili *Koprivničanci*. On, Tinča i ja počeli smo s probama u triju s jednom velikom novinom: troglasno pjevanje dok ne dobijemo nove članove. Napravili smo nekoliko proba da provjerimo kako će to publika primiti i dogovorili smo svirku na plesnjaku u tadašnjem domu

JNA, danas Dom mladih. Bio je 17. prosinca 1966.

Dvorana je bila puna jer smo nekako koprivničku publiku i naviknuli da po povratku s ljetne gaže napravimo ples ili koncert. Već negdje kod postavljanja instrumenata nam se činilo da nešto nije u redu s Bracom. Naime, povrijedio je prst na neku žicu i potekla je tekućina čudne svijetle boje. Naravno da nismo kao laici mogli ni slutiti što bi to moglo biti. Čim je počela svirka sve smo brzo zaboravili i koncentrirali se na nastup novog trija. Bili smo na dobrom putu da napravimo nešto veliko, ali je život krenuo drugim putem. Zadnju zajedničku večer sam s Bracom proveo u mojoj kući na *kolinjskoj* večeri. Braco je naime obožavao krvavice i godinama su on i drugi kolege iz generacije dolazili k meni na kolinje. Kasno u noći mu je pozlilo, završio je u bolnici.

Vjerovali smo da će se stvari srediti za nekoliko dana, no samo tri dana nakon zadnjeg odsviranog plesnjaka, u utorak 20. 12. 1966. jedan veliki glazbeni talent nije dobio šansu da se razvije do kraja. Nekim slučajem događaji su se čudesno poklopili. Naime na dan Bracine smrti je već bio najavljen u Domoljubu koncert s našim prijateljem Zvonkom Špišićem. Da spasimo situaciju koncert odgađamo za 22. 12. i umjesto Brace angažiramo poznatog zagrebačkog glazbenika Stjepana Mihaljinca kako bismo odradili već ranije dogovoreni posao. Koncerta nije bilo, a na taj dan je Zvonko Špišić, umjesto koncerta, došao na zadnji ispraćaj svojeg mladog prijatelja i suradnika, našeg dugogodišnjeg prijatelja i lidera benda Milana Brace Šimunovića. *Koprivničanci* svih uzrasta su tog dana odali počast svom mladom, vrlo popularnom sugrađaninu Braci.